

WZEEUWS Weerzien

Pak 'm
mee!

Weer
in de
schappen

Nr 7, tweede jaargang - september 2020 | DE GRATIS KRANT VOL HERINNERINGEN | STICHTING ZEEUWS WEERZIEN

Pagina 3
Bijna
thuisbezorgd

Pagina 5
Schijf aan
een touwtje

Pagina 7
Zoethouders

Pagina 6 en 7
In de etalage

Pagina 10
In de 'sperzie'-
bonen

Om het huis een winkel

In dit nummer van Zeeuws Weerzien gaat het over de winkeltjes van toen.

De supermarkt bestond alleen nog in Amerika en we hadden een fiets, hooguit.

De postbode bracht veel brieven en weinig pakketjes. Dus was er in de dorpen en stadjes klandizie voor iedereen die in zijn voorkamer een toonbank neerzette.

Met horloges, naai- en verstelgerei, scheerschuim, speelgoed, het maakte niet uit.

De slagerij van J. Traas in Baarland | Foto: Wim Helm, 7 april 1988, ZB, Beeldbank Zeeland, recordnr. 17319.

door: Jan van Damme

De bel. Kinkel. Of rinkel de kinkel. De deur klemt, dat staat op het achter het raam geplakte briefje. Binnen is het op deze nazomerse dag bijna donker. Alleen tussen de luxaflex voor raam en deur in de voorgevel valt er licht naar binnen. Die kant ligt momenteel in de schaduw.

Ik snuif de weeïg zoete geur op. In de kamer achter het winkeltje hoor ik een stoel verschuiven. Mevrouw Van de G. is in aantocht. We noemen haar altijd Vrouw van de G., waarom weet ik niet. Ze trekt het zware gordijn opzij dat haar woonkamer van de winkelruimte scheidt. Het kwartje brandt in mijn handpalm. Vijf snoepen van 5 cent kan ik er voor kopen. Een ongekende luxe vandaag. Dankzij de autoverkoper die bij ons thuis kwam. Zo eentje die weet dat je prettiger zaken doet als je de kinderen van de klant

voor je wint. Ik weet niet hoe snel ik vanuit ons aan het Prinses Marijkeplein grenzende huis naar Vrouw Van de G. in de Blekestraat moet rennen.

Voor ik binnenstap, kijk ik in de etalage. Wagenwielen noemen we ze, van die opgedraaide droplinten met een kleurig hard snoepbolletje in het midden. Kaneelstokken, toverballen, trekdrop. Zakjes salmiakpoeder liggen er ook, onwijs zout, een lekkere afwisseling voor het zoet. Een pot smoelentrekkers, van die harde gele bollen die zo zuur zijn dat je gezicht ervan vertrekt.

Vooral winkelvrouwen

Mevrouw Van de G. staat statig achter haar toonbank. Vier wagenwielen en een trekdrop. Nee, een zakje is niet nodig, dat heeft ze wel in de gaten.

Zo ging dat, pakweg zestig jaar geleden in Groede. En in alle Zeeuwse dorpen en stadjes. Hoe klein het gehucht ook, er was altijd wel iemand die er een

winkeltje begon. Meest vrouwen, want die zaten toch al thuis. Voor de meesten van hen was buitenshuis werken nog een toekomst.

In een dorp als de Groe, met misschien vijftienhonderd inwoners, waren in mijn herinnering bijna net zoveel winkels als woonhuizen. Alleen in mijn Noordstraatje waren er al twee bakkers. Eén van hen verkocht ook tijdschriften en goedkope romannetjes. Op de hoek van de straat had je de kapper. Hij had een aparte winkelruimte voor de verkoop van shampoos, haarverstevigers en scheercrèmes.

Een paar huizen de andere kant op, op het marktplein, was een mini-vestiging van de Spar. Voor mij waren de uitbaters Vrouw de Spar en Piet de Spar. Naast hen was een huis waar horlogerie op de ramen stond. Een etalage vol horloges en wekkers. Ik herinner me de mijne nog die we kochten: oranje met lichtgevende wijzers en een dito knopje bovenop om

het alarm uit te zetten. Reislekkers zag je er ook volop, klokjes die je in een hard kunststoffen doosje kon wegklappen.

Pang pang

Daarnaast had je een drankenwinkel en daarnaast de enige katholieke bakker van het dorp. En daarnaast, als je de Molenstraat was overgestoken, kwam mijn all-time favoriet: de huishoudartikelenwinkel van de familie B. Op een gegeven moment hebben ze 'De kleine bazar' op hun etalageruit geschilderd. Ze verkochten ook speelgoed, meer speciaal speelgoedpistolen en -geweren. Mijn met nepzilver ingelegde dubbelloops was een geduchte berendoder. Je kocht er een rolletje klappers bij, een papierlint waarop bolletjes kruid waren gelijmd. Als je met een steen een klap gaf op zo'n rolletje knalde dat behoorlijk. Maar was je wel in één keer al je munitie kwijt. En moest je pang-pang roepen, net als tot voor kort onze soldaten.

WEERZIEN

IN CORONATIJD

Door de coronamaatregelen heeft u de juni editie van Zeeuws Weerzien helaas moeten missen. Toch zijn zowel de redactie als lezers met regelmaat in de pen geklommen. Op onze website wordt wekelijks een foto 'uit de oude doos' geplaatst met daarbij een ontroerend en soms zelfs hilarisch verhaal. Iedere vrijdagochtend wordt de auteur hierover geïnterviewd op Omroep Zeeland radio. Zo hebben we het contact met u toch een beetje kunnen onderhouden.

In goed overleg met betrokken partijen, is besloten de gedrukte krant vanaf eind september weer te verspreiden. Dit gebeurt in aangepaste vorm. Omdat op diverse, met name medische locaties geen leesmateriaal mag worden neergelegd, is het aantal distributiepunten beperkt. Toch proberen wij de krant in alle regio's van Zeeland beschikbaar te stellen. Daarbij respecteren wij de regels die door de overheid en/of de distributiepunten zijn gesteld. Zeeuws Weerzien is juist en vooral bedoeld om samen met anderen herinneringen aan vroeger op te halen. Wij doen een beroep op uw eigen verantwoordelijkheid om dit op goede wijze te doen.

Zeeuws Weerzien kan gratis worden aangeboden dankzij de inzet van een groot aantal vrijwilligers en financiële steun van sponsors en adverteerders. Helaas hebben wij voor deze editie niet het beoogd aantal advertenties behaald. Daarom is het aantal pagina's teruggebracht van 16 naar 12. Om het voortbestaan van de krant te garanderen, kunt u ons steunen met een vrijwillige gift via IBAN NL37 RABO 0336 2762 73 of via de doneeractie op www.zeeuwsweerzien.nl. Bij voorbaat dank daarvoor!

Wij hopen van harte dat wij de volgende editie in december kunnen uitbrengen. Het thema is dan 'beter worden in Zeeland'. Heeft u mooie herinneringen aan de wijkverpleegster op haar Solex, zelfgebreide zwachtels, huismiddeltjes van oma? Stuur ze op aan redactie@zeeuwsweerzien.nl of schrijf een kaartje aan Zeeuws Weerzien, Postbus 33, 4350 AA VEERE. Wij horen uw verhalen graag!

De redactie

Blijven genieten met je kleinkind

- thuiszorg
- verzorgd wonen
- revalidatiezorg

Wanneer je beperkt wordt door ziekte of ouderdom is het juist belangrijk om zoveel mogelijk verbonden te blijven met mensen die je dierbaar zijn en de wereld om je heen. Dat is waar onze zorg voor staat.

Meer info over onze zorg en activiteiten vind je op www.wvozorg.nl

Uw leven, Samen zorgen

Bij Zorgstroom heeft u een goed leven met de mensen om u heen die er voor u toedoen. Dat kunnen we niet alleen.

Samen met u, uw netwerk, mantelzorgers, vrijwilligers en andere zorgverleners zorgen we daarvoor. We kijken naar uw wensen en behoeften, maken een individueel plan en vervullen daarin samen elk onze rol. Uw mogelijkheden zijn daarbij ons uitgangspunt.

info@zorgstroom.nl
T 0118 - 68 40 00

zorgstroom.nl

Adrienne Klein, Gerrit Klein, Lenny Adriaanse, Michiel Adriaanse, Guido Poesiat

Als u uw uitvaartwensen vooraf vastlegt, kan dit uw naasten later veel zorg uit handen nemen bij het regelen van uw uitvaart. Een geruststellend gevoel, voor u en uw nabestaanden.

Uitvaartwensen online vastleggen

U kunt eenvoudig en kosteloos uw uitvaartwensen vastleggen via monuta.nl/uitvaartwensen.

Liever uw uitvaartwensen op papier vastleggen?

Vraag dan gratis het Uitvaartwensenformulier aan via adrienneklein@monuta.nl of vul uw gegevens hieronder in en stuur die op naar Monuta Adrienne Klein, Antwoordnummer 162, 4380 VB in Vlissingen (een postzegel is niet nodig). Het formulier leidt u stap voor stap langs alle onderdelen van de uitvaart. U kunt uw wensen zo gedetailleerd invullen als u zelf wilt. Als u het ingevulde formulier naar ons terugstuurt, krijgt u van ons een uitgewerkt overzicht terug. Uw uitvaartwensen staan dan vrijblijvend geregistreerd en zijn altijd beschikbaar.

Uitvaartwensenformulier aanvragen

Misschien wilt u hulp bij het invullen van dit formulier. Wij komen vrijblijvend en kosteloos bij u langs om u persoonlijk te informeren over alle mogelijkheden omtrent uw uitvaartwensen.

Naam	
Adres	
Postcode	
Woonplaats	
Telefoonnummer	
E-mailadres	
Aantal	
Evt. opmerkingen	

☐ Stuur mij alleen het Uitvaartwensenformulier toe ☐ Neem contact op voor een afspraak

Uitvaartcentrum De Voorzorg
Industrieweg 20, Vlissingen

Uitvaartcentrum Adagio
Buitenhovelaan 1, Middelburg

Monuta Adrienne Klein
T 0118 - 41 27 60 (24 uur per dag bereikbaar)
I monutaadrienneklein.nl

Monuta
Adrienne Klein
De steun bij ieder afscheid.

Goede zorg begint met een verhaal

Wil je verhalen lezen van onze cliënten en medewerkers? Kijk op www.svrz.nl

T. 0900-7879777 | zorglijn@svrz.nl | www.svrz.nl

**Kijk uit naar
de volgende
editie**

Zeeuws Weerzien verschijnt in maart, juni, september en december (check onze website). Van alle eerder verschenen edities kunt u, zo lang de voorraad strekt, een gratis exemplaar ophalen bij 'Het Zeeuws Kado', Kreukelmarkt 12 in Goes (geopend: dinsdag en donderdag t/m zaterdag van 11.00-17.00) en bij het Zeeuws Archief, Hofplein 16 in Middelburg (geopend: dinsdag t/m vrijdag 10.00-17.00).

Colofon

Zeeuws Weerzien is een gratis krant vol verhalen over het Zeeland van de vorige eeuw. Om zelf te lezen, of als aansporing om samen met anderen herinneringen op te halen. De krant verschijnt, afhankelijk van coronamaatregelen, 4x per jaar in een oplage van 50.000 exemplaren en wordt verspreid in heel Zeeland: in de vestigingen van Bibliotheek Zeeland, zorg- en welzijnsinstellingen, gemeentehuizen, musea, boekhandels en bij diverse lokale ondernemers. Een actueel overzicht van distributiepunten, alsmede een digitale versie van de krant, treft u op onze website. De krant komt tot stand dankzij de inzet van een groot aantal vrijwilligers en i.s.m. Stichting Feest van Herkenning, die bijeenkomsten organiseert waarbij het delen van herinneringen centraal staat.

Uitgever

Stichting Zeeuws Weerzien
Voorzitter Frans van de Velde
Postbus 33, 4350 AA Veere
www.zeeuwsweerzien.nl
secretariaat@zeeuwsweerzien.nl

Eindredactie

Jan van Damme

Redactie

Peter Blom, Zeeuws Archief
Johan Francke, ZB|Planbureau
en Bibliotheek van Zeeland

Vormgeving

Leo Minnaard
Ramon de Nennie, decreet

Druk en advertentieverkoop

Meulenberg Media, Patrick Joossens
verkoop@meulenberg.nl

Coördinatie

Hanneke de Vroe
redactie@zeeuwsweerzien.nl

Bij het samenstellen van deze krant is met zorg getracht alle rechthebbenden m.b.t. beeld- en archiefmateriaal te achterhalen. Mochten personen of instanties desondanks van mening zijn dat (foto)rechten zijn geschonden, dan kunnen zij zich wenden tot de redactie via redactie@zeeuwsweerzien.nl

Deze editie is mede mogelijk gemaakt door

VSBFonds,
iedereen doet mee

Monuta Helpt

Verdwenen beroepen... 'De man van de SRV'

hiep hiep hiep, Hoeree!

SRV-man Henk van den Berge verkoopt in Baarland, 12 december 1988 | Foto: Wim Helm, ZB, Beeldbank Zeeland, recordnr. 17334

door: Johan Francke

Tot ver in de jaren tachtig en begin jaren negentig was

de SRV-wagen nog volop in het straatbeeld te zien in

Zeeland. Op vaste dagen reed de elektrische bus door

stad en dorp volgeladen met alles wat in de supermarkt

voorhanden was. Wie de bel hoorde klingelen wist dat

de supermarkt in de straat stond.

Het was een uitkomst voor de drukke huisvrouw, de slecht-ter-been-zijnde bejaarde, en vooral de bewoners van stadswijken en dorpen waar in de verre omgeving geen winkels waren. De potten jam, afwasborstels, melkflessen, koeken, het waspoeder, de broden en tomaten lagen er opgetast en op elkaar gepakt alsof het om een speelgoedwinkel op school ging. Met slechts één soort merk van alles, maar je kon er wel bijna al wat nodig was voor de dagelijkse levensbehoeften krijgen.

Winkels op accu's

Wat velen waarschijnlijk niet meer weten is dat achter SRV eigenlijk een drietal groot-handels schuilging die de melk-handels voorzagen en in 1966 besloten samen te werken onder de noemer Samen Rationeel Verkopen - later voor reclame-doeleinden uitgelegd als SeR-Vice. Het was eigenlijk eerst een inkooporganisatie, die later een

rijdende supermarkt werd. Dat laatste was een bedenkfel van de latere Philips-topman Cor Boonstra. De SRV-formule werd in 1995 opgeheven, maar het concept werd nog wel door-verkocht. Het aantal super-marktwagens dat sindsdien nog in de provincie rondrijdt, is echter op een hand te tellen.

Doorgaans waren de SRV-winkels op accu's aangedreven wagens van bouwers zoals onder meer Spijkstaal, Creusen, Goven en Carventa, die eerder ook al de melkboer, bakker en andere ambulante handelaren van vervoer voorzagen. Aankoop van zo'n wagen was een hele investering.

De elektrische wagen waarmee in 1965 in Middelburg de melk- en groentehandel van Janse rondreed kostte bijvoorbeeld 6.500 gulden, een fortuin in die tijd. Maar wie zijn product niet huis-aan-huis bracht miste de boot. Die truck van Janse had kastruimte aan de

zijanten. Lege kratten en voorraden werden op het dak geplaatst - waar een kleine opstaande rail alles tegenhielde of aan de achterzijde op een rek. Er waren ook voorgangers van de SRV. Zo reed in de jaren vijftig melkboer Sjaak van Anrooy namens Nutricia zijn rondje in Yerseke, in de jaren zestig bracht melkboer Wim Minheere de zuivel rond in Sint Annaland. Anno 1970 reed melkboer Meijers zijn rondjes in een elektrische wagen in Vlissingen met zwarte plastic kratten gevuld met glazen flessen melk van de Coöperatieven Zuivelfabriek Walcheren. Vanaf de jaren tachtig werd de nering van bakker en melkboer steeds vaker nog alleen vanuit de winkel verkocht.

Vervelende nieuwkomer

De SRV was in de jaren zeventig al aan zijn opmars begonnen. In Veere reed in 1970 al de elektrische SRV-wagen van de gebroeders Dikken rond. Dat gebeurde doorgaans op vaste dagen, zodat in een week tijd meerdere dorpen of stadswijken werden aangedaan. De SRV-wagen van Henk van de Berge kwam in 1988 in Baarland nog langs op maandag-, woensdag- en zaterdagmorgen.

Wat nu alweer verleden tijd is, was toen nog nieuw en dat wrong soms in het begin. In het Zeeuws Tijdschrift van 1981 werd

door landbouwingenieur Marien Geuze zelfs geklaagd over de SRV-man als een vervelende nieuwkomer in het dorp waar ooit de 'kar die ratelt op de keien' gemeengoed was. 'En vinters of wuuvn mi agosie zie je nie mêê', net zo min 'as mi'n kurf of 'n kruuwaegen' of 'n bakfiets. Die zijn vervangen door de SRV-wagen ofzo.'

Voor de werkende vrouw

De SRV-wagen heeft het hooguit twee decennia volgehouden, op een enkele vasthoudende SRV-man of -vrouw na. Al vanaf de jaren zeventig stond de service van de SRV onder druk van de supermarkten die een veel groter assortiment gingen voeren. Een vrijwel stille doodsteek voor de SRV was de werkende vrouw; de winkelier die de wijk inging vond vanaf de jaren negentig nog slechts lege straten op door-de-weekse dagen. Ironisch genoeg hebben de supermarkten tegenwoordig het concept weer omarmd en opgepoetst met hun eigen bezorgservice - tegen een minimum bestel tarief, dat wel.

Misschien had een ietwat modernere reclame slogan de SRV ook geholpen. Met 'Leve de man van de SRV ... van je hiep hiep hiep hoeree!', krijg je nu hooguit de lachers nog op je hand, ook al hoor je dat versje nog in gedachten als je een foto van die kenmerkende blauwwitte wagen ziet.

Rinus Bimmel heeft de winkel van toen

Rinus Bimmel heeft zijn winkelverleden bewaard. In zijn tuin in Oostkapelle stap je veertig, vijftig jaar terug in zijn museumwinkel.

Rinus Bimmel voor zijn museumwinkeltje in Oostkapelle | Foto's: Willem Staat.

door: Willem Staat

Wie de 'Wienkel' van Rinus Bimmel binnenstapt bevindt zich plots in een nostalgisch walhalla. De oud-kruidenier richtte zijn tuinhuis in tot levensmiddelenzaak uit grootmoeders tijd.

Rinus Bimmel (1934) hield van zijn vak. Nadat de Végé-winkel van de familie aan de Dorpsstraat in Oostkapelle in 1977 sloot door de komst van de grote supermarkten, begon hij met het verzamelen van kruideniersartikelen. Ook andere mensen leverden spullen en zo ontstond het knusse privémuseum.

Alles ademt de tijd van vroeger toen zelfbediening nog niet bestond. Je kreeg de boodschappen aangereikt door de

kruidenier. Op de toonbank in het museum staat een witte weegschaal, merk Olland. Bestemd voor het afwegen van suiker, zout, zeep en soda. Die artikelen waren alleen los verkrijgbaar. Later kwamen er verpakkingen, maar ook toen waren er klanten die het los wilden, omdat dat twee cent goedkoper was, herinnert Rinus zich.

Boodschappenboekje

Hij kwam in 1951 als 17-jarige in de zaak. In die tijd kreeg de klant wekelijks het boodschappenboekje bezorgd. De artikelen werden later thuis geleverd. Rinus lacht wanneer ik hem vertel dat het eigenlijk een moderne manier van winkelen was. Immers bestellen mensen ook nu boodschappen, die later worden bezorgd. Klein verschil: men bestelt nu digitaal.

Kruidenierszaken waren kleine warenhuizen. Je kon er ook klompen kopen en tabak aanschaffen. In de museumwinkel staat een kistje met stopwol en knopen. Zo eentje waarmee handelaars in garen en band vroeger leurd. Rinus' opa begon die waren in de winkel te slijten toen bleek dat daar best klandizie voor was. Oog voor handel, dat hadden ze als de beste, de buurtwinkeliers van weleer.

Tabaksbladeren

Voor het raam hangen tabaksbladeren. Ze herinneren aan de Tweede Wereldoorlog toen velen het gewas zelf verbouwden om aan rookwaren te komen. Fabrieken maakten van de bladeren sigaretten en pakjes tabak. Ook te zien in het winkeltje van Bimmel!

Het was vroeger druk aan de deur in dorpen waar het nu soms heel stil is, want

ook de bakker en de melkboer kwamen langs. Eén keer per jaar belde de kolenboer aan en regelmatig ratelden de karren langs van de lorren- en schillenboer.

Het paradijs van Bimmel roept die gezellige sfeer van weleer op. Boven de stopflessen met snoep hangen speldjes die ook ik als kind verzamelde. Ik zie prijskaartjes van artikelen, met de vermelding hoeveel geldzegels je er bij kreeg. Had je er tweehonderd dan had recht op een gulden. Bij Bimmel kon je er zelfs de grens mee over. Op vertoon van veel volle spaarkaarten, Rinus vermoedt tien tot twaalf, mocht je een dag met de bus mee naar Monschau in de Eifel of het Drielandpunt. Daar zat een diner tijdens de terugreis bij inbegrepen. Een mooi voorbeeld van die goeie oude tijd. Of niet soms?

Een verrukkelijke ijspegel van het snoepwinkeltje

door: Margreeth Ernens

Ja hoe ging dat vroeger, je deed dagelijks wat boodschappen en er werd veel thuisbezorgd." Thea de Groot (64) uit Dordrecht is geboren en getogen in Terneuzen. De eerste paar jaar woonde het gezin De Groot in bij opa en oma Romeijn in de Lange Kerkstraat, daarna verhuisden ze naar de Dokweg.

„Achterin de Iepenlaan, bij het eerste schippersinternaat, hadden we slagerij Den Hamer en een supermarktje. Maar de bakker, de groenteboer en de melkboer kwamen aan huis bezorgen. En ook de kolenboer kwam natuurlijk gewoon langs. We kochten in die tijd nog niet voor de hele week tegelijk boodschappen en gingen naar de supermarkt in de Iepenlaan voor de dingen die je was vergeten.”

Het winkeltje dat Thea het meest is bijgebleven, is het piepkleine snoepwinkeltje tegenover de Willibrorduskerk, in de Dijkstraat.

Superzoet

„Als ik bij mijn oma kwam, mocht ik daar wat gaan kopen. Het was een heel ouderwets winkeltje, met allemaal losse snoep, zoals dropveters en zoethout. Daar was ik dol op. Ik kocht er

Foto's: Margreeth Ernens.

Thea Abrahamse-De Groot kijkt in haar album naar foto's van vroeger.

ook vaak een ijspegel. Daar zat een papiertje omheen, en je moest eraan likken. Dat was verrukkelijk, heel zoet.”

Ook bij De Gruyter in de Noordstraat kwam Thea graag. „Daar moest ik koffie kopen. Die winkel was heel leuk, prachtig gepoetst en met mooie koffieluiken.” Op zaterdagen haalde Thea bij Jamin in de Noordstraat voor oma koekjes en chocola, en

als bonus mocht ze dan een ijsje voor zichzelf kopen.

„En als mijn andere oma De Groot jarig was, moest ik naar bakker De Jonge in de Noordstraat om tompouces, want hij maakte de lekkerste van Terneuzen. Maar ik had dan de pee in, want dan moest ik met zo'n grote doos gebak helemaal naar de Westkolkstraat lopen en dat vond ik veel te ver.”

Louter voor het geld moet je het niet doen

Foto's: Peter Verdurmen.

Je ziet ze steeds minder, kleine dorpswinkeltjes waar van alles te koop is. Met name in kleine dorpen komt het verdwijnen van het laatste winkeltje hard aan. De neergang is al decennia aan de gang. Het artikel over dorpswinkels ('Voortbestaan op het spel'), waaruit hieronder een gedeelte, verscheen vrijdag 15 oktober 1982 in de Zeeuws-Vlaamse bijlage van de PZC. [door: Peter Verdurmen](#)

Jo de Blok heeft nooit anders geweten. Ze is opgegroeid in een winkel. Het is de enige kruidenierszaak in Vogelwaarde. Er is letterlijk van alles te krijgen: naast 'gewone' kruidenierswaren ook textiel, potten, pannen, speelgoed en snuisterijen. En natuurlijk niet te vergeten de roddeltijdschriften en een krant, in dit geval de Volkskrant ('Die loopt hier niet zo goed'). Jo de Blok is niet aan een bepaalde inkoopcombinatie gebonden. Vroeger was ze aangesloten bij de V&Gé, wat haar maar matig beviel. „Ze zeiden dat ik alles bij hun moest kopen. Daar voelde ik niet veel voor.”

Sinds de komst van grote supersmarkten hebben deze kleine dorpswinkels het zwaar te verduren. Jo is realistisch. „De mensen stappen in hun auto en rijden naar een supermarkt in Hulst of Axel. Zelf zou ik het ook doen. Tenslotte kan ik met m'n prijzen nooit tegen een supermarkt op.”

De dorpsbewoners die al hun boodschappen nog bij haar kopen zijn op één hand te tellen. Er is veel veranderd in vergelijking met vroeger, constateert de kruidenierster. „Toen bijna nog niemand een auto had, bleef je voor je boodschappen in eigen dorp. Er waren toen trouwens veel meer winkels dan nu.”

Een verschijnsel dat ook nagenoeg verdwenen is, is poffen. „We doen het nog voor een paar klanten. De rest betaalt zo”, aldus Jo.

Om het hoofd boven water te houden moet een dorpswinkelier tot heel wat bereid zijn. Jo de Blok bijvoorbeeld bezorgt nog steeds boodschappen aan huis. Gratis. „Het is te begrijpen dat ik voor een tientje boodschappen niet langs kom.” De ope-

ningsuren van winkels zijn vastgelegd in een winkeltijdenbesluit. „Godzijdank”, verzucht Jo de Blok. „Vroeger kwamen er tot negen, tien uur 's avonds klanten. Je had nooit rust.”

Het is bijna onmogelijk om van een dorpswinkel als deze te leven, meent de ondernemster. „Deed ik het louter voor het geld was ik er allang mee gestopt.”

Inkoopsprijs

De dokter had tegen Marie de Nijs, inmiddels 73, gezegd: als jij je winkel niet meer hebt ga je dood. „En zo is het ook”, aldus Marie. Haar kleine winkeltje in het buurtschap Driewegen bij Biervliet is een echte 'winkel van sinkel'. Noem een artikel op en Marie heeft het: koffie, thee, suiker, soep, waspoeder, maar ook handdoeken, pannen, kopjes en wol. Ook zij voelt de druk van de supermarkten. „Wat men in de supermarkt vergeet, haalt men bij mij.” Ze snapt het ook wel: in de 'super' betaal je voor een pakje boter 20 cent minder. „Dat is mijn inkoopsprijs.”

De bewoners van weekendhuisjes in en om Driewegen weten het winkeltje goed te vinden. „Die durven gerust om twaalf uur 's nachts nog om een krat bier te komen.” Dat ze volgens de winkelsluitingswet op dat tijdstip officieel dicht moet zijn, zal haar eerlijk gezegd een zorg zijn. „Zo gaat dat hier nou eenmaal.”

Op controleurs heeft Marie het niet begrepen. „Laatst kwam er iemand op woensdagmiddag binnen, die ik niet kende. Hij vroeg om sigaretten. Ik dacht: mij zul je niet hebben mannetje. Ik vroeg: ben jij misschien een controleur, en zo ja dan verkoop ik je geen sigaretten. Ik heb namelijk geen zin om 85 gulden boete te betalen, zie je.”

Vee bekieks mee m'n jojo

column: Rinus Willemsen

Rinus Willemsen uit Biervliet is een van de streektaal-specialisten in Zeeland. Speciaal voor deze krant klimt hij in de pen.

Ik Zien 'm dao nog liggen. Rechts achter 't glas. Die schôône jojo. 't Was opeen zaoterdagmiddag en ik dienken dan 'k toen 'n jaor of achte was. Dao waoren mêêr joengers in de klasse die 'n jojo 'adden en die speelden dao mee op 't schoolplein. Natuurlijk mocht ik het ook wel 's proberen, mao 't lukkende me toch nie zô goed. De vaort goeng t'r al rap uut. En dan viel tie stille.

Izak Colijn was fietsenmaaker en die verkocht ook van die jojo's. Die weunde an de rand van 't durp in een 'outen nôôd-

weunieng. Achter êên van de raomen was t'r een soort etallaoge gemaakt en dao laogen blienkende fietsbellen en ook die jojo's. Da was alles. Noe was ik daor alle daogen nao schooltied wisten kieken en in m'n gedachten zou 'k die rôôd/groenen zaoterdagmiddag gaon kôôpen. Juust, op zaoterdag, want dan kreeg 'k altied m'n zakgeld. En ik weten het nog as de dag van gisteren: ik stoof de deure uut, recht nao Izak Colijn toe. Die was in z'n schuurtje 'n band an 't plakken en ik vertellende m'n verhaol. Dan 'k om die rôôd/groene jojo kwam en m'n

dubbeltje 'aolend 'k alvast uut m'n broekzak. 't Was zeumer en ik stoeng daor in m'n korte broek en in m'n kleffen 'and lag dat dubbeltje te brannen. „Eêst dien band klao maoken 'ôôr”, zei tie en rustig goeng tie vèder mee z'n kerweitje. As tie even laoter nao binnen goeng, stoeng 'k voo 't raom en wees nao die rôôd/groene jojo. Die keek nog 's nao me en ik knikkende van jao.

Zaoterdag, dao was toch gêên schôôndere dag in 'êel de weke. Nii nao schoole; d'n 'êêlen dag spelende kik mee m'n jojo. In 't begin goeng da nog nie zô rap,

mao naor 'n uurtje viel tie nii mêê stille. M'n èrm goeng lankzaam, dan we vlugger en soms 'êel vlug op en nêêr. Mao moeg wier tie d'r ni van. Da lusje rond m'n middelvienger was lekker ruum, mao toch was er 's middags al een lienke te zien. Jao, wa dienke je, a je d'n 'êêlen dag mee dat dienke stao te spelen.

Binst 't eten mostie op taofel liggen. Naost m'n bord. Zô 'ôôgvèèrdig was 'k d'r op. En 's aovonds lag tie onder m'n kussen. Den anderen dag, 's zondags, natuurlijk weer 'n 'êêlen dag in de weer mee m'n

jojo. Mao noe mee m'n lienksen 'and. En 's aovonds versierende 'k de ziekanten mee een soort krulle. An de rôôie kant mee een krulle van groen en an de groene kant mee een dito van rôôd. Mee gluton plakkende 'k dat papier d'r op vaste.

Noe wist ik zeker: morgen op 't schoolplein was t'r gêên êêne die zô'n schôône jojo zou 'ên. En dan nog wel mee al die kleuren die anders zouden worren as tie draoiende.

„Je za bekieks 'ên joengen”, zei m'n moeder al. En jao 'ôôr, ze zat d'r nii naost.

door: Jan van Damme

Het was de tijd dat er in de dorpen bijna meer winkels waren dan woonhuizen. Een winkel was ook gezelligheid. Je kon het er over het

weer hebben, of over het buurmeisje dat ging trouwen. In de Zeeuwse steden was het meer een kwestie van zien en gezien worden. En van een pintje in de pauze.

Boekhandel Van de Walle Oostburg | foto: Peter Verdurmen.

Buurtwinkeltje Driewegen Biervliet | foto: Peter Verdurmen

Kapper Kotoun kwam en leeft voort

door: Ali Pankow

In 1936 openden Jean Kotoun en zijn vrouw Magda Weeland hun ‘Kapsalon Pandora’ in de Lange Nobelstraat 22 in Zierikzee. Zij legden daarmee de kiem voor een succesvol bedrijf dat nog steeds voort leeft. Hun zoon Ron Kotoun (74) trad 57 jaar geleden al toe tot de salon en oefent zijn beroep van dames-en herenkapper hier nog steeds uit tot op de dag vandaag.

„De Kotouns vormen een echt kappersgeslacht. Mijn opa Antoine was kapper in Vlissingen, zijn broer en diens zoon waren ook kapper. Van oorsprong komt de familie uit Bratislava. Twee broers gingen destijds naar Mechelen en vluchtten

tijdens de Eerste Wereldoorlog naar Vlissingen en zijn daar een kapperszaak begonnen”, vertelt Ron. Hij heeft van jongs af aan levendige herinneringen aan de kapsalon in Zierikzee, maar foto’s kan hij nergens vinden. „Ach alle beelden zitten gewoon in mijn hoofd.”

Ron herinnert zich een verhaal van zijn vader uit de oorlog toen een Duitse officier eiste direct te worden geknipt. Het was lunchtijd en vader Kotoun verwees de Duitser naar een collega-kapper verderop in de straat. De officier was zo beledigd dat het er voor kapper Kotoun even slecht uitzag. „De burgemeester wist de zaak nog net te sussen”, weet Ron uit de verhalen van destijds.

Eigen herinneringen heeft hij nog aan de periode na de Watersnood-

ramp. „In dit deel van de straat bleef het droog bij vloed en in ons pand hier werden drie gezinnen ondergebracht. In het achterste deel dat lager ligt, moest toch de inboedel een keer worden opgestapeld toen het later dat jaar weer even stormde en het water hoger kwam dan normaal.”

Kapsalon Pandora (later ‘Pandora Haarmode’) kende een bloeiperiode met 16 medewerkers, filialen in Renesse en Bruinisse. Vader en moeder Kotoun - beiden inmiddels overleden - betoonden nog lang hun betrokkenheid bij het bedrijf. Ron heeft zijn hectisch bestaan inmiddels afgebouwd tot een eenmanszaak waar hij nog drie à vier dagen per week werkt. „Zolang ik er zin in heb, blijf ik het doen.”

VéGé met werknemers van de Schelde | Foto: Ruben Oreel.

De heer Huyssen was naast winkelier in Wemeldinge, ook mandenmaker en secretaris van de afdeling Zeeland van de Nederlandse Blindenbond | Foto: Jacqueline Midavaine, 1972, ZB, Beeldbank Zeeland, recordnr. I 12356.

Sint-Jacobsstraat, Vlissingen | Foto: Ruben Oreel

Winkelend publiek in de Vrijstraat in Sluis, met rechts reformhuis Polderman | Foto: O. de Milliano, ca. 1979, ZB, Beeldbank Zeeland, recordnr. 79522.

Bij Kees Beeke kon je werkelijk alles kopen

door: Albert Kort

Toen ik in 1987 naar 's-Heer Hendrikskinderen verhuisde, stond er in het dorp geen enkele winkel meer. In het nabijgelegen Wissekerke was de situatie niet anders, ook daar was het laatste winkeltje van J. Schipper naast het kerkhof al lang verdwenen. En dan te bedenken dat er eens vier winkels waren, waar de dorpsbewoners voor al hun dagelijkse boodschappen terecht konden, zes dagen per week van acht tot zes.

Altijd wel in voorraad

In onze tijd lijkt zo iets onvoorstelbaar voor een dorpje van die omvang. De winkel van Kees Beeke op de hoek van de Oude Rijksweg

herinneren de oudere bewoners zich nog levendig. Je kon er werkelijk van alles kopen. Of het nu om drogisterij artikelen, handdoeken, brood, snoepgoed of briefkaarten ging: Kees had het wel in voorraad of hij kon het voor je bestellen en dan had je het de volgende dag al. De werklust van de man kende geen grenzen; om zes uur 's morgens was hij al in de weer en altijd stond hij voor je klaar.

Lang voordat Beeke in 1965 met zijn winkeltje was begonnen, kon je voor je dagelijks brood terecht bij J. Weststrate, de 'boerenbakker' genoemd, omdat hij zowel boer als bakker was. Bij hem aan de Oude Rijksweg kon je brood kopen, maar je kon er ook terecht voor bij-

voorbeeld melk, meel en eieren waarvan hij dan pannenkoeken maakte, op speciale feestdagen zelfs tulbanden.

En dan had je nog J. Zonneville, de bakker en kruidenier, die van 'de overkant' kwam.

Uit de tijd

De winkeltjes zijn al lang ter ziele, ten prooi gevallen aan de modernisering van de samenleving. Voor de dagelijkse behoeften gaan de mensen naar het op een steenworp afstand gelegen Goes, waar supermarkten als Aldi, Jumbo en AH zijn verwikkeld in de dagelijkse slag om de gunst van de consument. Of de boodschappen worden 'online' besteld.

Vader klopte de stokvis uit

door: Bep Mandemaker

In elk nummer van Zeeuws Weerzien plaatsen we een fragment uit een Zeeuws boek. Om in winkelsferen te blijven, kiezen we voor een fragment uit 'Betje, de zevende van de kruidenier' van Bep Mandemaker en Nynke Feenstra. Betje (Bep) beschrijft hun winkel in Koudekerke.

In 1925 namen Vader en Moeder een kruidenierszaak over in Koudekerke. Ze verhuisden met hun vijf kinderen van Noord-Beveland naar Walcheren. De jongste, Gre, nog geen jaar oud, werd tijdens de verhuizing aan een tafelpoot vastgebonden. Vader en Moeder namen de zaak over van ene Alofs aan de Biggekerksestraatweg. Alofs verkocht niet alleen kruidenierswaren, waaronder koloniale waren als thee, koffie, cacao, peper, nootmuskaat, maar ook drogisterijartikelen, zoals jichtpapier Trano. Hij had rond nieuwjaar verschillende soorten wijnen en likeuren, waaronder 'Frambozen- en Citroen-Likeur van uitmuntende kwaliteit'. Ook verkocht hij gedroogde vis. (...)

De opening van de winkel op 7 november 1925 werd aangekondigd met een advertentie in het Zeeuwsch Nieuwsblad. Vader en Moeder verkochten in hun winkel op Koudekerke zo'n beetje hetzelfde als Alofs. Zoals Droste's Verpleegster-cacao. Ook 'De Abdij-koek' en 'Zeelandia-koek'. En Hygident, de nieuwe, zelfwerkende kunstgebitreiniger. En producten van Pudding- en Maizenafabriek De Dordtsche Toren. Er kwamen in de loop der jaren allerlei artikelen bij. Speelgoed, snoep, werkkleding, aardewerk en zelfs ansichtkaarten met foto's van het dorp. De muzikant stond erop of de kerk en wat dorpsbewoners, veelal in klederdracht. Achterop stond: Uitgave L. Filius

Koudekerke. Vader liet de kaarten zelf maken.

Een zekere Van de Bosse kwam een paar keer per jaar bij ons langs. Hij had een winkel in Oost-Souburg. Het was een vriendelijke man die ook met Alofs had samengewerkt. Ik denk dat hij Vader een lening had verstrekt en de rente op kwam halen. Hij heeft Vader ook het een en ander over het kruideniersvak geleerd. Zo verkocht Vader stokvis en zoute vis. De stokvis werd in het Noorden van Europa gedroogd en was hard. Deze werd in bossen geleverd en was met ijzerdraad aan elkaar gebonden. Zowel de stokvis als de zoute vis werden door Vader voor de verkoop klaargemaakt. Vader klopte dan eerst de stokvis uit, omdat er vaak beestjes in zaten. Daarna

werd het vel eraf getrokken en werd de stokvis in twee of drie stukken gezaagd. Deze werden als een pakje samengebonden. De zoute vis kreeg Vader ontdaan van ingewanden en opengeklapt in de pekel liggend, aangeleverd. Volgens Van de Bosse moest je zoute vis niet haaks op het vlees doorsnijden, maar schuin, want dan leken de plakken dikker. Die Van de Bosse had een aparte manier van spreken, nogal zangerig, melodisch.

Vader ging er doordeweeks met paard en wagen op uit, Moeder en mijn oudste zus Jo stonden in de winkel. De winkel was ook 's avonds open. Meestal hielp Vader dan, want 's avonds hadden Moeder en mijn oudste zussen het druk met kousen stoppen en naaien. Moeder naaide alle kleren voor de kinderen zelf. Voor de meisjes naaide ze jurken, voor de jongens broeken en overhemden. Moeder zat nooit stil. Als het 's ochtends om tien uur koffie-pauze was, pakte ze haar brei- werk. De dochters die in de winkel hielpen, deden dit ook. Iedereen ging in de pauze breien, zelfs het dienstmeisje.

Fragment en kaarten (links) uit: Bep Mandemaker en Nynke Feenstra: *Betje, de zevende van de kruidenier* - Brave New Books, 176 pagina's, 2017.

Winkelen in Nieuwdorp in 1950

door: Allie Barth

Nieuwdorp was in dat jaar een klein dorp op de Bevelandse wal van het Sloe. Een dorp van grote boeren en kleine landarbeiders. Maar er was ook een vrij grote middenstand. In de huizen rondom de kerk kun je nu nog precies zien waar de meeste winkels waren.

Corrie Huissoon was de dochter van de kleermaker. Zij vertelde enige jaren geleden toen het nog goed met haar ging over grote en kleine winkels. In dat jaar had je de kruidenierswinkel van Maatje Cent aan de Lewedijk. Dat

was één van de grotere. Zij verkocht ook materiaal voor de klederdracht van man en vrouw, die toen nog volop gedragen werd. De kinderen van de vlakbij gelegen school met de Bijbel brachten op maandagen hun zendingscint nog wel eens naar haar winkel. Vandaar haar bijnaam.

Bakker Stekete bakte niet alleen acht-onsjes, maar bood elk jaar ook de gelegenheid aan zijn klanten om partjes appel te drogen op de oven. Smid Geschiere repareerde alles en deed ook loodgieterswerk. Bij Corrie's vader kon je desgewenst terecht voor een compleet nieuw pak met vest. Fietsenmaker Van der Weele repareerde en verkocht

fietsen en slager Blankenburgh leverde prima vlees. En zo waren er nog meer middenstanders. Van elke branche waren er doorgaans wel twee.

Eenmaal per jaar organiseerden zij in de vroege herfst een winkelweek. Alle winkels waren dan ook in de avonduren open. Lange rijen elektrische lampen, opgehangen tussen bomen en lantaarnpalen verlichtten het dorp feestelijk. Er waren volop aanbiedingen te koop. Zo bracht mijn moeder toen iets bijzonders mee. Pindakaas, een nieuwigheid die aangeprezen werd als heel lekker. Na één boterham hoefden wij, haar kinderen, dat niet meer.

Dorpsplein Nieuwdorp | Foto: A. Sandee.

Het moet in de vingers zitten

Wemeldinge, ca 1910 | Foto Beeldbank Kapelle, Zeeuws Archief

‘Een degelijk vrommense moet goed kunnen stoppen, naaien en breien.’

Euwenlang werden meisjes geacht te leren breien, borduren, naaien en haken, met als doel het maken van je eigen kleding en uitzet. Of je dat nou leuk vond of niet; dit hoorde er gewoon bij. In de meeste dorpen en steden waren er dan ook brei- en naaischooltjes vinden waar – na schooltijd – de meest voorkomende handwerktechnieken werden onderwezen. Pas nadat het Nuttige Handwerken een verplicht vak werd op de lagere school verdwenen de meeste breischooltjes.

Zo waren er bijvoorbeeld in Wolphaartsdijk het breischooltje van de gezusters Pietje, Jannetje en San van der Kreke; in Colijnsplaat van mejuffrouw Tannetje Contant, en in Zaamslag leerde Keetje van de Voorde de meisjes

de eerste handwerk beginselen. Maar ook in Sint Annaland was een breischooltje, daar onderwees Maatje de Graaf de meisjes van het dorp, net zoals Kee de Beste dat in Oudelande deed. Van de Breischool in Wemeldinge is een mooie foto bewaard gebleven: kijk de meisjes eens met hun onderwijzeres keurig in het gelid staan. Veel van de vrouwen die de lessen gaven hadden tevens een wol-en manufacturenwinkeltje, zoals Jaantje Baai uit Yerseke, die naast korsetten ook patroontjes verkocht. Een logische combinatie, het zal in veel meer dorpen het geval zijn geweest.

Het eerste wat een meisje moest leren was het breien en stoppen van sokken. Maar ook haken was een techniek die geoefend werd. Als het eenmaal een beetje in de

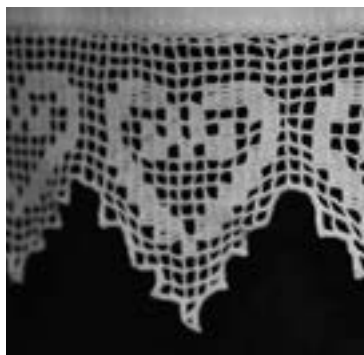

Foto: Johanna Schroevers

vingers zat werden er kastrandjes gehaakt voor in het ‘kammet’, de servieskast of in de spinde. Deze kastrandjes werden gemaakt van zeer dunne, witte katoen: hoe fijner het haakwerk, hoe vaardiger het meisje. In Museum Arnhem bevindt zich een origineel gehaakt kastrandje. Het patroon van dit kastrandje hebben we speciaal voor Zeeuws Weerzien op papier gezet.

ZEEUWSE VISSERSTRUIEN

GEHAAKT KASTRANDJE

Maten:

De hoogte is 16 cm, 1x rapport is 11,5 cm breed

Materiaal:

- DMC Cébelia blanc nr 20, 410 m per 50 gr
- 1 haaknaald nr 2

Steekverhouding/proeflapje:

13 lege hokjes hoog en 14 lege hokjes breed is 10 x 10 cm. Als u veel losser of juist vaster haakt kunt een kleinere, of grotere maat haaknaald gebruiken.

Gebruikte steken:

l	losse/lossen	stk	stokje
l-bg	lossen-boogje	v	vaste/vasten

Werkwijze:

Opmerking: Begin met het lezen van de teltekening bij B. De pijltjes op de teltekening geven de haakrichting aan.

Zet 38 lossen op.

Tr 1: haak 1 stk in de 8e l vanaf het eind, 2l, *1 stk in elke 3e l, 2l*, herhaal *-* tot aan het eind, 1 stk in de 1e opzetlosse (= 11 hokjes). Keer.

Tr 2: 5l, 1 stk op stk van vorige tr, 2l, **1 stk op stk van vorige tr, 2l**, herh **-* tot eind, 1 stk in de 3e l, 11l. Keer.

Tr 3: 1 stk in 9e l, 2l, herh *-** 2x, •1 stk op stk van vorige tr, 2 stk in l-bg•, herh •-• 3x, herh *-** 5x, 1 stk in 3e l. Keer.

U heeft nu 2 hokjes gemeerd.

Meerder t/m tr 9 zoals beschreven in tr 2 en 3 volgens de teltekening. U heeft nu 19 hokjes.

Ga vanaf tr 10 2 hokjes minderen:

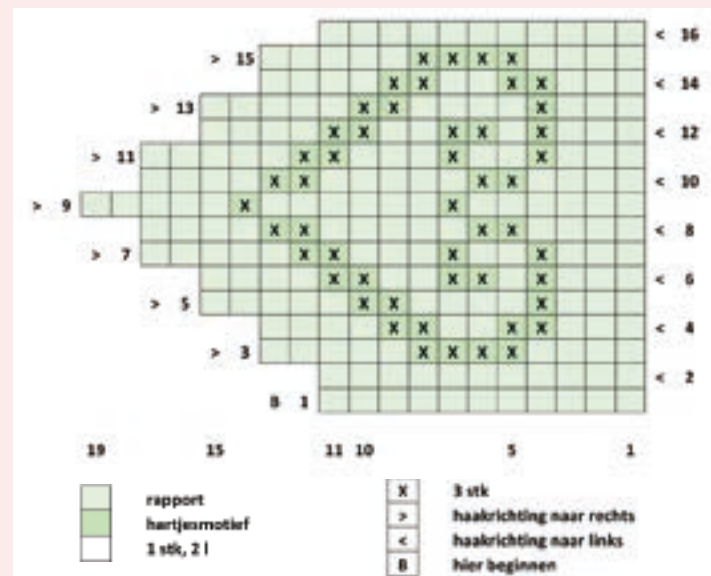
Tr 10: 5l, 1 stk op stk van vorige tr, 2l, haak 16 hokjes volgens teltekening, 1 stk. Keer.

Tr 11: 5l, 1 stk in 1e stk van vorige tr, 2l, haak 16 hokjes volgens telpatroon, 1 stk. Keer.

Minder t/m tr 16 zoals beschreven in tr 10 en 11.

U heeft nu 1x het rapport gehaakt. Het kastrandje kan in de lengte op maat gehaakt worden door de tussenruimte (tr 1 en 2) tussen de rapporten te verbreden.

Afwerking: als het kastrandje de juiste lengte heeft raakt u een rand van vasten langs de onderrand van het kastrandje: haak steeds 3 v in elke l-bg, haak op elk hoekje een extra v.

Coromunicatie

**Max
4
personen
binnen**

**Max
4
mensen
binnen**

**Max
4
klanten
binnen**

**Kom hier
alleen uw
boodschappen
doen**

- ramon

Wat zou ik hier nog meer moeten komen doen dan?

Sperzieboontjes van de Stadstuin

is een echte
'samentuin': een
flinke moestuin
waar mensen bij
elkaar komen om
samen groente en
fruit te telen.
Het tuinieren
gebeurt met oog
voor natuurlijke
processen en met
respect voor plant
en dier. Lezers van
Zeeuws Weerzien
krijgen een exclusief
kijkje in de keuken.

Sjaak verzamelt de sperziebonen voor het stoofpotje. | Foto: Marjo Griep.

Afrikaans stoofpotje met sperziebonen

Sperzieboontjes, wie lust ze niet. Je kunt allerlei manieren klaarmaken. Maar het favoriete recept voor boontjes van de tuiniers van de Stadstuin is heel simpel: koken en opdienen met een snuffe nootmuskaat.

Voor wie wat avontuurlijker met bonen aan de slag wil, een recept van een van onze vrienden van de Stadstuin. Met een Afrikaans tintje, en geschikt voor een petroleumstelletje, maar het kan ook op de kookplaat.

Recept voor 3-4 personen

• 1 ui • 2 tenen knoflook • 3 tomaten • 500 gram sperziebonen
500 gram vastkokende aardappelen • 500-600 gram stoofvlees,
naar keuze rund- of lamsvlees • 8 gedroogde abrikozen • 50 gram
boten of (bak)margarine • 1 tl. gemberpoeder • 1 tl. kaneel
• 1 kruidnagel • 1 dl. rode wijn • 2 dl. runderbouillon (van een
tablet)

Vorbereiden

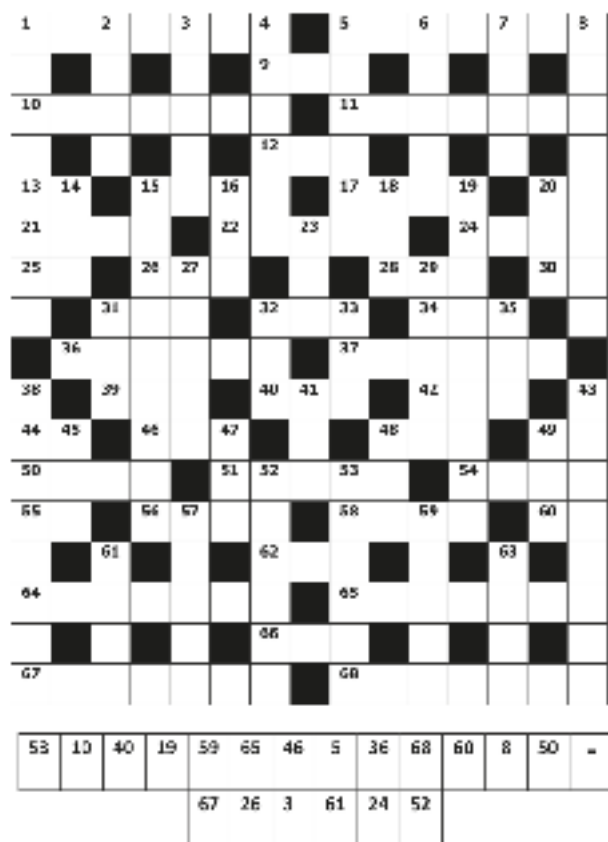
Snij de ui in ringen, de knoflooktenen, de tomaten en gedroogde
abrikozen in stukjes. Schil de aardappelen en snij plakjes. Breek
de bonen in 2 of 3 stukken. Snij het vlees in blokjes. Verhit de
bouillon.

Bereiden

Neem een flinke braadpan. Verhit de boter of margarine. Bak de
uienringen kort en voeg het vlees toe en bak ongeveer 5 minuten.
Voeg daarna de knoflook en kruiden toe en bak het geheel nog 1-2
minuten. Dan kunnen de aardappelen, bonen, tomaten en abri-
kozen de pan. Schenk de warme bouillon in de pan en daarna de
rode wijn. Laat dit ruim 2 uur sudderen, totdat het vlees zacht is.

Eet smakelijk

7 | Kruiswoordpuzzel 'Rondje Zeeland'

Horizontaal: 1 plaats in Zeeland; 5 plaats in Zeeland; 9 maget;
10 zelfzucht; 11 inwoner van Irak; 12 kippenloper; 13 politieke
partij; 15 snekend verzoek; 17 logé; 20 uitroep van kout; 21
beest; 22 bloem; 24 koker; 25 van geringe dichtheid; 26
aavaas; 28 wagen; 30 intensive care (afk.); 31 vragend
voornaamwoord; 32 leder; 34 melkzaam; 36 visgerel; 37
aarde; 39 aenwijzend voornaamwoord; 40 spezier; 42 bejaard;
44 verbruikt; 46 bloedgroente; 48 orzovoort (afk.); 49 Japans
bordspel; 50 oot; 51 circusartiest; 54 wild zwijn; 55
westerlengte (afk.); 56 weekklank; 58 stad in Duitsland; 60
luitenant (afk.); 62 eerste vrouw; 64 lage, ronde leunstoel; 65
plaats in Zeeland; 66 nadrukkelijke belofte; 67 lemand die
honden kript of scheert; 68 Bijbeluileg.

© Louis Kestelco

Prijswinnaars puzzel nummer 6

De juiste oplossing van de vorige puzzel was:
Navigatie. Het boek 'Dichter bij Cats' is aan de
volgende goede inzenders gestuurd: W Stroo,
Spijkenisse; F. de Leeuw, Middelburg; H. Bolleman
Dekker, Axel.

Uitreiking hoofdprijs bij puzzels 5 en 6

Door coronamaatregelen werd de overhandiging
uitgesteld, maar de blijdschap was niet minder.

De hoofdprijswinnaar Frans Bolier ontving het boek
'De laatste boot - Afscheid van de PSD' uit handen
van uitgever én voorzitter van Zeeuws Weerzien,
Frans van de Velde. Een schot in de roos want de
trotse prijswinnaar kon zich de Zeeuwse veerdien-
sten nog goed herinneren. Zoals de eerste tocht met
zijn ouders op de boot naar Zijpe. En later op reis
naar familie in Den Haag. Daar was je toentertijd een
halve dag mee kwijt. Aan boord kon je erwtensoep
krijgen: als die de hele dag had staan pruttelen

Verticaal: 1 plaats in Zeeland; 2 samengeknepen bal papier; 3
plaats in Zeeland; 4 kippenproduct; 5 plaats in Zeeland; 6
weerbarstig; 7 plaats in Zeeland; 8 desking; 14 geneesmiddel;
15 plaats in Zeeland; 16 judograad; 18 woonboor; 19 plaats in
Zeeland; 20 luur, humor; 23 vaartuig; 27 voorschrift; 29 broer
van Mozes; 31 doorvaarbare plaats; 32 priem; 33 Koningin
Wilhelmina Fonds (afk.); 35 sodaal (afk.); 36 plaats in Zeeland;
41 vliegende schietel; 43 plaats in Zeeland; 45 haardersort; 47
uitroep van droefheid; 48 bouwland; 49 naarversteiger; 52
gemeen persoon; 53 plaats in Zeeland; 57 aanspraak, eis; 59
afloop; 61 Indonesisch gerecht; 63 koude lekkernij.

Breng de letters uit gelijkgenummerde vakjes over naar
de balk onder het diagram. Bij juiste invulling leest u hier
de oplossing van deze puzzel.

op het warmhoudplaatje, was hij gloeiendheet en nog
lang niet afgekoeld voor je aan de overkant was.

Blijdschap in Clinge, waar de heer De Deckere bij zeer
zomerse buitentemperaturen het boek
'Winter in Zeeland' overhandigd kreeg uit handen
van co-auteur en fotograaf Peter Verdurmen.
De prijs hoorde bij de decembereditie van Zeeuws
Weerzien, vol met herinneringen aan de winter van
1963. Die kon de prijswinnaar zich ook nog levendig
voor de geest halen: „Wij mochten destijds van onze
vader niet eerder het huis verlaten voordat de hele
weg voor het huis vrij van sneeuw was. Dat was me
even een klus. Sneeuwscheppen hadden we toen nog
niet. Het gebeurde met een gewone schop. Maar we
wilden wel, anders konden we 's avonds niet uit met
vrienden en vriendinnetjes.” Waarop een aanwezige
bekende fijntjes opmerkte: „Vooral vriendinnetjes...”.

Puzzel mee en win een prijs

Stuur uw oplossing inclusief uw adresgegevens vóór
15 november naar Postbus 33, 4350 AA Veere of naar
puzzel@zeeuwsweerzien.nl.

Onder de goede inzenders verloten wij drie boeken
over een Zeeuws thema, ter beschikking gesteld door
ZB|Planbureau en Bibliotheek van Zeeland. Als
unieke hoofdprijs kunt u het boek 'Betje,
de zevende van de kruidenier' winnen. Auteurs Bep
Mandemaker en Nynke Feenstra komen
het persoonlijk aan u overhandigen.

Een bezoekje waard! Tijdelijke exposities in de Zeeuwse musea

Dit overzicht wordt samengesteld door de redactie
van Zeeuwse Ankers • info@zeeuwseankers.nl

► **Fruitteeltmuseum** | Annie M.G. Schmidtsingel 1, Kapelle
tot eind 2020: Quiltexpositie • www.fruitteeltmuseum.nl

► **Het Polderhuis Musea & meer** | Zuidstraat 154-156, Westkapelle
t/m 31 oktober 2020: 'Expositie Tjitske Prins' (locatie: vuurtoren 't Hoge Licht)
t/m 14 maart 2021: 'Charley Toorop en Eva Besnyö in Westkapelle'
• www.polderhuiswestkapelle.nl

► **Historisch Museum De Bevelanden** | Singelstraat 13, Goes
t/m 31 oktober 2020: 'Jonge jongers en 't mannengoed' - Zuid-Bevelandse
jongerencultuur in de 19de eeuw • www.hmdb.nl

► **Industrieel Museum Zeeland** | Westkade 114, Sas van Gent
'Gereedschap anders gezien - Werken van Ton Koops'
• www.industrieelmuseumzeeland.nl

► **Marie Tak van Poortvliet Museum** | Ooststraat 10a, Domburg
'Beelden van Leendert Houtekamer in de museumtuin'
'De animatie van Lisette - Domburg Dichterbij'
• www.marietakmuseum.nl

► **Museum De Meestof** | Bierensstraat 6, Sint-Annaland
75 jaar Eendrachtbode • www.demeestof.nl

► **Museum Het Warenhuis** | Markt 2, Axel
t/m 31 oktober 2020: 'Biezonder hoed - textiel met een verhaal' - textielschatten
uit het depot van het museum • www.hetwarenhuis.nl

► **Museum Hulst** | Steenstraat 28, Hulst
'De Laatste Boerenbruiloft' • www.museumhulst.nl

► **Museum Schooltijd** | Nieuwstraat 2-4, Terneuzen
t/m oktober 2020: 'Opeens ben je geen kind meer' - kinderen tijdens
de Tweede Wereldoorlog • www.schoolmuseumterneuzen.nl

► **Museum Veere** |
Kaai 25-27, Veere
t/m 8 november 2020:

'Verfijnd Verleden' - werk
van kunstschilder Piet Rijken
(1915-2001)

t/m 31 december 2020: 'Walviskaak aan de muur' - walvisvaart en Noordse Compagnie
t/m zomer 2021: 'Op reis met Willen V' - een vorstelijke reis door achttiende-eeuws
Zeeland (locatie: Stadhuis) • www.museumveere.nl

► **Stadhuismuseum Zierikzee** | Meelstraat 6, Zierikzee
t/m 22 november 2020: 'Cristóbal de Mondragón (1514-1596), de goede Spanjaard
uit de Opstand' • www.stadhuismuseum.nl

► **Terra Maris, Museum voor natuur en landschap** | Duinvlietweg 6, Oostkapelle
t/m 18 april 2021: 'Vikingen op Walcheren?' - objecten van het middeleeuwse
Walichrum uit de collectie van het Zeeuws Genootschap • www.terramaris.nl

► **Watersnoodmuseum** | Weg van de Buitenlandse Pers 5, Ouwerkerk
'Watersnood door klimaatverandering'
'65-schenken' - Elke schenking heeft een eigen verhaal
t/m 1 december 2020: 'Blijvende herinneringen' - selectie schenkingen 2019
t/m 9 februari 2021: 'Foto-expositie Dominique Berretty'
• www.watersnoodmuseum.nl

► **Zeeuws maritiem muZEEum** | Nieuwendijk 11, Vlissingen
'Walcheren: het verdronken eiland' - de inundatie in foto's en verhalen
'Wind in de zeilen' - Zeeschilders uit de Gouden Eeuw, aanwinsten uit de Inder
Rieden-collectie • www.muzeum.nl

► **Zeeuws Museum** |
Abdij, Middelburg
27 september 2020 - 21 juni 2021:
Jan de Prentenknipper
• www.zeeuwsmuseum.nl

Check voor uw bezoek
de openingstijden van
het betreffende museum

Wat weet u er nog van?

Wilt u reageren op een artikel uit deze
krant? Stuur uw reactie naar
redactie@zeeuwsweerzien.nl. Wilt u
niet dat uw naam in de krant wordt
geplaatst, zet dit er dan duidelijk bij.
Een greep uit de reacties op het vorige
nummer:

• "Mijn vader Johannes de Vroe is na de
oorlog begonnen als matroos bij de
PSD en opgeklommen tot Kaptein. Hij
heeft op alle boten gevaren en als kind
van ong. 7 jaar mocht ik met mijn
broer een dagje mee. In die tijd voer
hij van Hoedekenskerke naar
Terneuzen en terug, dat was voor ons
een hele belevenis. We vertrokken
vanuit Souburg eerst met de bus naar
Goes, daar overstappen naar
Hoedekens-kerke. Na de vaartocht
werden we weer op de bus gezet, de
chauffeur kreeg de opdracht ons veilig
af te leveren. Mijn vader bleef
namelijk aan boord slapen."
Ineke Bommeljé - de Vroe

• "Het artikel over de Olau Line bracht
mooie herinneringen boven aan de
vervlogen jaren zeventig en tachtig
van de vorige eeuw. In die periode
maakten mijn vrouw en ik regelmatig
overtochten met de veerboten van die
rederij. Na aankomst in Sheerness
stapten we in de trein naar Londen,
waar we logeerden in het Tower Hotel
aan de Theems. Met de metro
doorkruisten we die enorme
wereldstad en bezochten alle
mogelijke beziens-waardigheden. Ook
gingen we naar de befaamde musicals
Evita Peron en Jesus Crist Superstar.
Het was een geweldige tijd! Nog
steeds heb ik een passagebiljet en
enkele balpennen van de Olau Line en
een ansichtkaart van de Olau Finn
waarmee we onze eerste overtocht
maakten." Cor Boeije

• "N.a.v. het stukje van Joke Wester-
weel in Zeeuws Weerzien nr. 6 dacht
ik aan 1949. Ik was toen 9 jaar. Mijn
vriendjes en ik waren aan het
zwemmen in de kaai van Kortgene.
Een binnenschip werd geladen met
pakstro. Pots viel zo'n pak over boord.
Ik klom er op en peddelde met beide
handen vol trots door de kaai. Op een
gegeven moment kon ik peddelen wat
ik wilde maar kwam niet meer
vooruit. Ik werd door de eb mee-
getrokken naar de Zandkreek. Paniek
sloeg toe. Net op dat moment maakte
de veerboot zich los van het steiger om
de overtocht naar Wolphaartsdijk te
maken. Mensen aan boord hadden mij
opgemerkt. De schipper manoeu-
vreerde de boot zo dat een
bemanningslid met een grote haak
het pakstro kon enteren. Eerst nog
mee naar Wolphaartsdijk, bibberend
op het achterdek. Terug in Kortgene
stonden mijn vader en het halve dorp
(het was als een lopend vuurtje rond
gegaan: "Jan van de meester is
afgedreven!") mij op te wachten...."
Jan Roodenburg

• Vanuit de Anjou in Frankrijk kregen
we bericht van Louis Cloet, die dit jaar
65 jaar getrouwd is met 'zijn' Leny
(gefeliciteerd!). Een greep uit zijn
uitgebreide verhaal: "Willens en
wetens hebben ook wij de winter van
1963 meegemaakt. Ik was zeeloods en
moest je naar de Noord, dan moest je
het Gat oppakken, maar het was een
hele stunt. De ijsschotsen waren tegen
de dijk opgehoogd en je moest dicht
bij het Roeiershoofd zien te geraken,
want het ijs dreef je naar de
Sardijneulboei. (...) Een jong
knaapje van een jaar of tien was van
westen het Roeiershoofd op het ijs aan
het spelen. Hij zou tussen het ijs
gezakt zijn en verdwenen, was het niet
dat ene Blondé (er waren er meer dus
noemden we ze met de voorletters:
P.H. Blondé) net aan wal kwam en ik
ging bemannen. Hij maakte mij erop
attent en zou de redeboot sturen om
die jongen te redden. Hij werd gered,
maar zou hij nog leven en het zich

herinneren, ik weet het niet."

Verder lezen?

Helaas kunnen we niet alle reacties op
deze plek vermelden. Kijk op
www.zeeuwsweerzien.nl voor meer
verhalen. Bijvoorbeeld de tip van
mevrouw Buijs-Stroo over de bijzon-
dere twee-delige sok in Streek-
museum De Meestof (die blijft de
gemoederen bezighouden). Ook een
blijje Rinus Stoffels, die dankzij Bennie
Tanghe de missende rode meer-
vaartenkaart aan zijn collectie kon
toevoegen. En een herinnering aan de
branderige geur uit de smederij van de
ooms van Ineke de Bruine-Hillebrand.

• Corrie Franse stuurde deze foto van
kruidenier Buysse in Goes. Helaas
bestaat het winkeltje niet meer. Dat
geldt voor meer bedrijven, afgaande
op alle herinneringen die u ons
stuurt! Veel dank daarvoor. Op de
website treft u een overzicht.

Mis het niet: in 'coronatijd' verschijnt
wekelijks een verhaal van de redactie
op onze website, vergezeld van een
oude foto én een interview door
Remco van Schellen (Omroep
Zeeland). Kijk en luister mee op
www.zeeuwsweerzien.nl/redactie
(en stuur ons ook úw foto met
herinnering!).

Ontdek het erfgoed van Zeeland

via zeeuwseankers.nl en beleef het op de ankerplaatsen, plekken van cultuurhistorische betekenis.

Zeeuwse Ankers vertelt de verhalen bij landschappen, plekken, monumenten, voorwerpen en mensen uit het verleden. Zeeuwse Ankers nodigt uit tot ontmoeten en beleven. Zeeuwse Ankers verbindt het verleden, heden en de toekomst van Zeeland.

Kijk op zeeuwseankers.nl
en lees de verhalen!
Meer informatie?
Stuur een e-mail naar
info@zeeuwseankers.nl

Zeeuwse Ankers is een samenwerkingsverband van Het Zeeuwse Landschap, Provincie Zeeland, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland, Stichting Landschapsbeheer Zeeland, VVV Zeeland, ZB | Planbureau en Bibliotheek van Zeeland, Zeeuws Archief en Zeeuws Museum.

Het Zeeuws Archief geeft het verleden toekomst

Hofplein 16, 4331 CK Middelburg
T 0118 678 800, info@zeeuwsarchief.nl
www.zeeuwsarchief.nl

Planbureau
en Bibliotheek
van Zeeland

ZB investeert ook in het 'Feest van Herkenning'.
Kijk voor onze activiteiten en cursussen
voor begin-dementerenden en mantelzorgers
op www.dezb.nl/klapbank

Feest

VAN HERKENNING

Museumverhalen voor ouderen

Een uurtje 'praten over vroeger'
aan de hand van herkenbare voorwerpen,
samen herinneringen delen en plezier
hebben, wat een positieve energie geeft dat!
Voor €45,- geeft U een bijeenkomst cadeau
waar de hele groep van kan genieten.

Belangstelling? Neem contact
op met Sylvia van Dam Merrett,
secretariaat@feestvanherkenning.info

>> Lees meer over onze activiteiten op www.feestvanherkenning.info <<

WEBDESIGN + GRAFISCH ONTWERP

LA DOLCE VITA

T: 0118-567068
LAMIADOLCEVITA.NL

Zit u thuis met vragen of een onzeker gevoel?

Sauer & Oonk Adviseurs & Notarissen helpt
klanten zonder dat fysiek contact noodzakelijk is
met 'Persoonlijke hulp op afstand'!

Wij snappen dat de huidige tijd
kan zorgen voor veel extra
vragen en een gevoel van
onzekerheid. Sauer & Oonk
Adviseurs & Notarissen advi-
seert, informeert en begeleidt
klanten naar een onbezorgd
gevoel over de juridische situatie.
Dat doen we nu ook op afstand,
dus zonder huisbezoek of hulp
van familieleden!

Het kan ook zonder computer,
gewoon alles per post en tele-
foon. Voor bijvoorbeeld vragen
over uw administratie of hulp bij
uw (levens)testament.

SAUER & OONK
ADVISEURS & NOTARISSSEN

Meer weten over de mogelijkheden?
Bel 0118 - 41 81 10 of ga naar sauerenoonk.nl

De IJsfiets Walcheren:

ijssalon, ijsfiets en foodtruck

De IJsfiets Walcheren voor op locatie, maar ook voor feesten en partijen.
Vers schepijs op je feest dat is altijd een succes! Ideaal voor op locatie
bij verzorgingstehuizen. Het zorgt voor enthousiaste gasten en het ziet er heel leuk
uit zo'n ijsfiets en vrijwel iedereen houdt van ijs. Zo wordt een feestje
of traktatie extra bijzonder.

Ook is er een heuse foodtruck beschikbaar en niet alleen voor festivals en evenementen.
Ook deze foodtruck kan ingezet worden bij verzorgingstehuizen, scholen, kinderfeestjes,
verjaardagen, bruiloften etc. In de foodtruck wordt heerlijk schepijs, vers gebakken
poffertjes, milkshakes en Luikse wafels verkocht!
Bel en informeer naar de mogelijkheden.

De IJsfiets Walcheren • Middelburgsestraat 38 • 4371 ES Koudekerke
06 11 14 21 71 • deijsfietswalcheren@hotmail.com

ZEEUWSE ZAKEN

Hét adres voor:
streekproducten,
souvenirs,
relatiegeschenken,
(strand)speelgoed,
geschenkmandjes
en Zeeuwse kado's

Kijk voor meer informatie op:
www.zld.nl
Of kom langs op:
Marquesweg 2 in Goes

MONDIAL MOVERS

Vogel Verhuizingen

Woningontzuiming met zorg!

Wist u dat Mondial Vogel Verhuizingen
ook zorgvuldige woningontzuimingen
verzorgt voor ouderen, mindervaliden en hulp-
behoevenden na hun verhuizing en voor nabestaanden
na een overlijden?

- Leegruimen van woning of verzorgingskamer
- Alle werkzaamheden conform opleveringseisen
- Verwijderen vloerbedekking
- Tijdelijke opslag inventarisgoederen en/of
persoonlijke spullen
- Afvoeren inventarisgoederen op milieuverantwoorde
wijze
- Eindschoonmaak

0118-612669
info@vogel-verhuizingen.nl